

KÖZMŰVELŐDÉS

Felelős szerkesztő: Wagner Sándor.

A lap szellemi részét illető cikkek a szerkesztőségnek, az előfizetési pénzek a pénztári-, az esetleges reklamációk pedig a kiadóhivatalnak (Papp György) küldendők.

Megjelenik minden vasárnap.

Az előfizetés díjai:

Egész évre	— — — — —	8 Kor.
Félévre	— — — — —	4
Negyedévre	— — — — —	2

— Hirdetések díjszabás szerint. —

Az alkotmányvédő határozat.

Ezerkilencszázötödik június 21-ike történelmi nap volt. A parlamentben végbe ment dolgok bizonyára mihamarább fordulatot hoznak a nemzet sorsára.

A hatalom hamis fondorlattal akarta kijátszani alkotmányunkat s bevezetni legálább egyelőre a burkolt abszolutizmust.

És ennek a gaz hazafiatlanságnak keresztülvitelére Fejérvary Géza báró vezérlete alatt akadtak gyászmagyarok. Olyan csendes, névtelen munkások vagy nyugdíjasok voltak eddig.

Most egyszerre kiemelkedtek a névtelenség homályosságából.

Nevezetességre tettek szert. De mi-csoða szomorú, gyalázatos, megbélyegző nevezetességre?

A magyar anya csak azért fogja e neveket gyűgyөгő gyermekének betanítani, hogy egykoron, midőn nemzete történetét tanulja a serdülő gyerek, nehogy valamiképpen megfélekedezve magáról tisztelettel ejtse ki e neveket.

A magyar társadalom, önrzetes testület és egyesületek kizárják e gyászmagyarokat kebelükből s kerülni fogják, mint a belpoklosokat.

Oh szomorú nevezetesség!

És mi vitte reá őket ennek megszerzésére?

Szinte lehetetlen megállapítani. A végtelen, a kimondhatatlan szolgálai érzület és készségesség-e? Vagy az a hitvány, anyagi kapzsóság, amely pár ezer forint nyugdíjtöbbletért judási szeszre indította ezeket a gyöngöe lelkeket?

Am a magyar nemzet képviselöete, a parlament mindkét háza, megdöbbentő méltósággal korbácsolta végig június 21-ikén e szolgál bandát akkor, amikor nemcsak bizalmatlanságot szavazott neki, hanem határozatban kimondotta, hogy ez a kormány keletkezésé e első pillanatától alkotmányellenes, s mint ilyen nem nyulhat az államkincstárhoz, adót nem szedhet, újoncozást nem végezhet, érvényes kereskedelmi szerződéseket nem köthet — egy szóval semmi olyan funkciót nem végezhet, ami egy törvényes alapon álló, alkotmányos kormányt megil-

lethet. A leforrázott, a megkorbácsolt gyászkormány már e határozatot nem várta be — csufosan megugrott a nemzet ítélőszéke elöl, mikor már az elnapolásra vonatkozó királyi kéziratot beterjesztette.

Ezt a méltóságos, határozott ítéletet emlékül, s hogy mindenkor kézbevehes-sük, ide iktadjuk szöröl-szóra. Bánffy Dezső br. terjesztette elő az egész szövetkezett ellenzék nevében s hangzik pedig ekképen:

„A képviselöhöz az országgyűlésnek királyi leirattal történt elnapolását, mely nyilvánvalólag a nemzeti képviselöet alkotmányos jogkörének s egyáltalán a nemzeti akarat törvényes megnyilvánulásának kijátszása végett eszközöltetett ki, alkotmányellenesnek nyilvánítja. (Zajos helyeslés és taps a baloldalon és a közepen. Helyeslés és taps jobbfelöl.) Ebből következőleg alkotmányellenesnek nyilvánítja a kormányt hivatalban maradását és további kormányzását is, mint amely öntudatosan ellentétbe helyezkedett a nemzeti akarral. Kimondja ezenfelül a Ház, hogy az ily alkotmányellenes kormányzattal szemben a legszigorúbban érvényesítendő alkotmányunknak az a sarkalatos tétele, mely szerint országgyűlésileg meg nem szavazott adót beszédni és újoncot kiállítani nem szabad.

Ha a kormány országgyűlésileg megszavazott költségvetés, tehát adó- és újoncjutalék nélkül akarná az állam bevételeit beszédni, kiadásait eszközölni és védereje fennállásáról gondoskodni; hanem készülne mindent megtenni a képviselöhöz a költségvetés-apropriáció, tehát az adó- és újonc-jutalék megtagadó határozata ellen, vagy ami ezzel egyenlő jelentésű, ezen ügyben való országgyűlési határozatnak saját alkotmányellenes elnapoló intézkedése által történt szándékos meghúszásával, ebből folyólag a képviselöhöz különösen megállapítja azt, hogy a kormányt ezen eljárása által teremtett helyzetben a véderő létszámának az 1888: XVIII. törvény cikk alapján a póttartalékosok behívásával vagy a három évet kiszolgált védkötelesek visszatartásával eszközölt kiegészítése szintén tilos és törvénytelen. Mert az a most egyenesen megtagadott, vagy a végrehajtó hatalom célzatos intézkedése folytán meg nem szavazott újoncok pótlására, tehát az országgyűlés újoncmegajánlása, illetőleg megtagadása jogának szándékos kijátszására szolgáló s eme jog eredményes gyakorlásának meghúszására. Ez pedig semmi esetre sem volt ama törvény szándéka, ezt a célzatos semmiestre sem értette a törvény

azon különös körülmények alatt, melyek fenforásához szöszert köti a létszámkiegészítés rendkívüli módjának megengedését. (Élénk helyeslés balfelöl.)

Megállapítja továbbá a Ház, hogy az alkotmányellenesen működő kormány nemcsak egyáltalán nem teljesítheti az 1867: XII. t. c. által a kereskedelmi szerződések megkötése körül a felelős miniszteriumra ruházott teendőket, hanem ez a kormány éppen e helyzetnél fogva, amely a politikai felelőség érvényesítését vele szemben gátolja, minden mentseget kizáró módon áll a jogi felelőség sulya alatt az 1899: XXX. törvény cikk tiltó intézkedéseinek, jelesül pedig azon tilalmának megtartása tekintetében, mely szerint az új vámtarifá létrejövele előtt idegen államokkal kereskedelmi szerződés megkötésére nézve tárgyalni nem szabad. (Hosszszantartó zajos helyeslés és taps balfelöl.)

Végül a képviselöhöz szükségesnek látja az alkotmányellenes elnapolásnak e kormányzásnak a közözügyi kiadásokra kiható különleges jogi következményeit is megállapítani. Az 1867. évi XII. törvény cikk 18. és 33. szakaszai világosan körülírják a közözügyi kvóta megállapításának módját, melyhez mulhatatlanul megkívántató első lépes az országos bizottság megválasztása és törvényszerű működése. Ez utóbbinak egyik feltétele pedig az idézett törvény 19. és 20. szakaszai szerint a felelős kormány befolyása. Ha tehát a kvótábizottság megválasztása vagy törvényszerű működése az országgyűlésnek alkotmányellenes elnapolása, illetőleg a kormány alkotmányellenes helyzete által lehetetlenné tetetik, hiányzik az idézett törvény értelmében utóbb bekövetkezheto fejedelmi döntés létrejövelelnek nélkülözhetetlen törvényes előzménye és így a fejedelmi döntés sem történhetik meg törvényszerűen és jogérvényesen, mert semmi előfeltétellel szines meg a kvóta törvényes megállapításának lehetőségére. (Ugy van! Ugy van! balfelöl.)

Mivel pedig az 1867. XII. törvény cikk 16. §-a világosan kimondja, hogy a két állam hozzájárulási aránya előre megállapítandó, úgy ilyen törvényes megállapítás nem létében nemcsak a megszavazás ténye hiányzik a közözügyi költség folyóvá tételéhez, hanem magának a megszavazásnak törvényszerű előfeltétele is, úgy hogy minősített alkotmányértétt követ el az a kormány, amely a kettős akadály dacára bármely összeget szolgáltalt a magyar állampénztárból a közös kiadások fedezésére. (Hosszszantartó zajos helyeslés és taps balfelöl.)

Mindezek alapján a képviselöhöz kimondja, hogy a kormány nemcsak súlyos alkotmány-sértést követett el a ház elnapolásának kieszközlésével, hanem, hogy fennállása és egész

kormányzata alkotmányellenes, hogy az állami jövedelmeknek, különösen a közadóknek igénybevételeire és az állami kiadások eszközölésére feljogosítva nines, hogy a véderő kiegészítését, illetőleg létszámának fentartását törvényesen nem eszközölheti sem ujoncozás által, sem az 1888. XVIII. teben megjelölt rendkívüli módon; a kereskedelmi szerződésekre vonatkozólag idegen államokkal nem tárgyalhat és hogy kölcsönösen tilos neki a közösüri költségek fedezésére a magyar állampénztárból bármely összeget fordítani. (Élénk helyeslés halfelől.)

Amennyiben pedig a kormány ezen tiltott ténykedéseket mégis teljesítene, a Ház annak összes tagjait előre figyelmezteti a törvénytelen tényeköl összekötött anyagi és büntetőjogi következményekre. (Hosszantartó zajos helyeslés és taps halfelől.)

A törvényhatóságokat pedig emlékezteti a Ház alkotmányvédő, hagyományos feladatukra, figyelmezteti őket az 1886. évi XX. tc. 21. szakaszára és az 1504. I. t. c. 5. és 6. szakaszaira és elvárja tőlük, hogy az alkotmányellenes kormányzatot támogatni nem fogják.

És végül a Ház kifejezi ama törhetetlen bizalmát, hogy a nemzetnek szigorúan törvényes védelmi küzdelme diadalmasodni fog az alkotmány ellen intézett támadás felett és biztosítja a nemzetet, hogy az alkotmányos rendnek helyreállítása után legsürgősebb kötelességének fogja ismerni, hogy az alkotmány biztosítékain, az egyesek jogain és a nép jólétén netán ejtett sebek orvosoltassanak. A mi szenvedések időközben a nemzeti sujtják, ami megrendülés az uralkodóház hatalmi állását érni fogja, azért az alkotmányos megtorlás időpontjának bekövetkeztéig is a nemzet és a történelem ítélőszéke előtt azokra hárítja a felelősséget, akik a törvényesen kifejezett nemzeti akarat érvényesülését még alkotmányvétség árán is megátolni iparkodtak.

A ház elnöke Justh Gyula azzal a fohással zárta be ezt anevezetes gyűlést, hogy Isten óvja meg hazánkat minden bajtól, minden szenvedéstől!

Ezt a fohást rebegi el utána millió meg millió magyar ajka. Az isteni Gondviselés nem hagyhatja el az igazak ügyét. Bizzunk!

Néhány szó a középiskolai reformhoz.

— Irta: **Pintér János.** —

A „klasszikus szellem rongyai” cím alatt Vas Béla dr. tollából folyó hó 11-én a „Budapesti-Napló” hasábjain egy cikk jelent meg, melyet nem lehet minden megjegyzés nélkül hagyni.

Első sorban is Vas Béla dr. hevesen kikel a klasszikus műveltség s különösen a latin nyelv tanítása ellen. Bár ha nem is osztom nézetét, e tekintetben nem bocsátkozom vele disputába. Azonban azt már nem lehet és szabad szó nélkül tűrni, hogy korunknak minden ferde kínóvéseit a kath. egyházra fogja. A következőket írja cikkének egyik passzusában: Persze a májas olvasó most már türelmetlenül kérdi, hogy hát mégis mire ez a sok latin hü-hó. Ki, vagy mi követeli mégis a kegyetlen latin dreszurát? Megmondom. Ez az egész latinizálás az egyház érdekében történik. A római kath.

egyház követeli ezt, mert latin nélkül meg lenni nem tud; mert a gimn. középkori intézmény, mert az egyház a gimn. igazi birtokosa, kezében van a gimn. legnagyobb része, s mert a gimn. az egyház uralmanak legerősebb oszlopa — s mert még mindig az egyház uralkodik.

Ehhez nem kell semmi kommentár. Kiolvasható ezen idézett sorokból az a düh, melyet Vas Béla dr. ellenünk táplál. Éppen azért felesleges minden cáfolgatás és érvelés.

A történelem és természetudományokra vonatkozólag is megnyilatkozik és megmondja böles véleményét, azokhoz sincs semmi közöm. Beszélni ezüst, hallgatni — néha — arany.

De az már mégis csak felháborító, a mit a vallás-tanításról ír. Idézem szóról-szóra szavait: A „klasszikus szellem rongyai alatt” egyébként zavartalanul folytatja kised játékát a hittani oktatás is. Erről szintén külön kapitulumban kellene megemlekezni. Mert hiszen amit az egyházak a vallásoktatás örve alatt az ifjúság lékébe becsémpésznek, az kész méreg, mely egyre több helyen üt ki rút kelevényekben a társadalom testén.

Vas Béla dr. nagyon téved. Ha nem hisz nekem, menjen csak el s egy-két vallásóra, akkor igazat fog adni. Mivelt embernek nem szabad úgy írni, hogy a hitoktatók órák alatt kised játékokat űznek. Mifele üres beszéd ez?! Minket vádolnak sötétiséggel s ugyanakkor ök nem is veszik észre, hogy mennyire távol állnak az eszmék fénytörő forrásától. Nemde a vallásoktatás indította meg az úgynevezett szellemi nedvkeringést? Nemde a vallásoktatás szülte meg az újabbkori civilizáció minden válfaját? Nemde a vallásoktatás gyűjtötte meg először is a haladás világitó fákláját? És a vallásoktatás Vas Béla dr. szerint mégis csak játékszer.

Engedje meg a cikkíró úr, mi mérget se adunk be az ifjúságnak. Remélem, hogy az evangélium ígét nem tartja méregnek? Vagy ha igen, mi jusson? Ugy alkosson nagyobb, szebbet és fenségesnbet! Ha pedig erre képtelen, akkor — si tacuisses, philosophus, mansisses.

Elveinket elég vakmerőn rút kelevényeknek nevezi el. Különös beszéd. Igazán kár a szóért. De a mi sok, az mégse járja. Utóvégre nem lehet minden hazug ferdeségen úgy átsiklani. A vallásoktatást csak bizza azokra, akik annak a tanítására hivatott egyének. Még Apáthy dr. is elismeri szellemi és erkölcsi erőnket, mert ha nem méltányolná azokat, úgy bizonyára nem reflektált volna — különösen reánk — hitoktatókra, midőn ezeket mondja: Én katolikus papjaink reverendáját látnám itt — t. i. a Szabadgondolkodók Társulatában — a legszívesebben, mert az volna a szabad gondolat igazi diadala.

Szép az elismerés. De mind a mellett nem megyünk kötelnek. Haladunk ezután is a saját eddigi ösvényünkön. Követjük annak a nyomdokait, a Ki mindenkinél (tán még Vas Béla dr. tudósánál) nagyobb volt.

Azt pedig joggal megkívánhatjuk, hogy avatlatlan egyének — olyan könnyedén — ne avatkozzanak cirkulusainkba, végezze mindenki a saját dolgát és iparkodjék becsülettel betölteni azt az állást, melyre kit-kit a magas Gondviselés kijelölt, mert kétségtelen: csak ez lehet a béke, a haladás és a harmoniának legbiztosabb gránitalapzata.

Püspök urunk bérmautájából.

— Szentkirály. — Szentmárton. — Szentgyörgy.

A bérmaut egy részlete mult számunkból hiányzott. Az utólag beküldött tudósítást az alábbiakban adjuk közre.

Milyen nagy volt Püspök urunk lelki öröme Csik-Szentimrén való tartozkodása alatt, oly nagy leve a hívek szív fájdalma május 30-án d. u., midőn kiadatot a jelszó, hogy tovább útazik a jó atya, mert még igen sok híve várja a szomszéd községekben. Már kora d. u. megtelt a plebániáudvar a hívek tömegével, s boldog volt, aki csak ruhája szegélyét érinthet, csokolthatá a főpásztornak. Virágokkal hinték be szeretetük jelölül az utat, a merre atvonult Szent-Imrén, s hosszú-hosszú kocsisorban kísérték fel Szentkirály felé, ahol a szép diszkapunál már epedve, szívszorogva várta a buzgó szentkirályiak nagy tömege azt, aki az Úr nevében jött, hogy megerősítse, felvertezte a Szt. Lélek Isten kegyelmével őket. A diszkapunál Dr. Zakariás István főorvos a következő szép beszéddel üdvözölte a jó főpásztort:

„Méltóságos gróf Püspök ur! Kegyelmes Uram!

Ünnepet ül Csik-Sztkirály községe, nagy ünnepet, amelynek öröméből, magasztosságából egyaránt részt kíván venni szívünk, lelkünk és testünk minden érzésével és melegevel! Ünnepet ülünk, örömunnepet, avégből, hogy Méltóságodat, a várva-várt és forrón szeretett vendéget, községünkben viszontláthassuk és fogadhassuk.

Ennek méltó kifejezésére összegyűlt és megjelent községünk derék, vallásos és hazafias polgársága, hogy az ünnep díszének — Méltóságodnak tiszteletét, hódolatát, szeretetét illő és méltó módon nyilvánvithassa.

Nekem jutott ama névze megtisztelő és kitüntető feladat, hogy azt szóval is tudomására hozzam. Nem akarom hosszas beszéddel figyelmét s a már talán nagyon is igénybe vett türelmét fárasztani, s épen azért röviden és egyszerű gyermekded szavakkal akarom kifejezni mindnyájunk lelkének örömét, szívének vágyát, ohaját: Mi Méltóságodat nemcsak mint erdélyi egyházunk derék, ügybuzgó és fenkölt gondolkodású fejedelmét tiszteljük és ünnepeljük, aki iránt amúgy is hűséggel, tisztelettel, ragaszkodással viseltünk; hanem magasztos személy is a valódi szeretet és legbensőbb tisztelet érzésével és melegségével vesszük körül. Nem céloM Méltóságodnak érdemét méltatni, hisz' azokat fennen hirdetik, dicsőítik fényes tettei és humanus eszelekedetei. Mindnyájan ismerjük áldásos működését, mérlegeljük nagy tudását, érezzük szeretetének melegét, s nem feledhetjük egyházunk felvirágztatására és szükölködő embertársaink nyomorainak enyhítésére irányuló gyors és hatásos anyagi támogatását és törekvését. A midőn tehát Méltóságodnak Csik-Sztkirály községe hódolatát, tiszteletét és legfőbb örömét újölag kijelentem, nem kívánhatok üdvösebbet, magasztosabbat, és nem mondhatnék jobbat, mint azt, hogy a jóságos Isten Méltóságodat Anyaszentegyházunk, szegény hazánk és derék magyar nemzetünk javára, boldogítására örömeire és díszére sokáig éltesse! ! !”

Erre a főpásztor úr az ő szokott, leereszkedő atyai szavaival válaszolt, megköszönte a szívélyes üdvözlést, fényes fogadtatást és harangzúgás mellett, dörgő éljenzések között vonultunk a plebániális templom felé, a hol Hosszú Ferenc ker. főesperes-plebános úr várta a szeretett atyát s üdvözölte az egyházmegye védangyalát. „Huszonkét év óta vezetem, — így szól a népszerű jó főesperes-plebános — a ahitközséget szeretettel, türelemmel és kitartó munkával, s mondhatom, hogy ezen idő alatt egyet sem vesztettem el stb.” s oda nyújtá, visszaadta a templom kulcsait a főpásztornak arra kérve, hogy erősítse meg híveit a hit, remény és szeretetben a Szent Lélek Isten kegyelmével. A fő-

esperes szavaira az egyház fejedelme igen ki-tüntetett szeretettel válaszolva, visszaadta a kul-csokat kijelentvén, hogy ennél jobb és bizto-sabb kezekbe most nem helyezhetné, mint a fő-esperes úré, aki 22 éven át kitartó munkásság-gal, buzgalommal működik más irányú terhes el-foglaltsága mellett. Most a hívek felé fordulva, atyai megelegedéssel jelenté ki, hogy saját szem-eivel látja, minő rend és buzgalom van a jó szentkirályi hívek között s ezt szeretett lelki-pásztoruknak köszöni. Szerezsek, ragaszkodjanak hozzá mindig, mert csak az oly hívek között uralg lelki jóllét és megelegedés, a kik papju-kat igazán szeretik.

Nagyszámú papságtól környezve, vonult be a főpásztor a csinosan restaurált, új padokkal ellátott szép templomba s rövid ima után az oltár zsámolyáról kijelenté, hogy a püspök leg-első kötelessége az itt berrmált, de elhalt püs-pökök, lelki pásztorok és hívek lelkeidvéért imádkozni, künn a temetőben; de tekintettel a zord időjárásra és a temető messzeségére, itt a templomban fogják a gyászisteniszteletet el-mondani, kérve őket: imádkozzanak vele együtt, áhitattal, buzgalommal, hogy a jó Isten könyö-rüljön meg rajtok s minél előbb szabadítsa meg szenvedő lelküket a purgatórium tűzéből. A hal-lottakért végzett mise után, szöszékre lépett a jó atya s beszélt, de hogy?! Beszélt mint Szent János a pusztában, Szt. Péter az első pünköső napján Jeruzsálem piacán, mint Szt. Antal a halaknak.

Kifejté jövetelének célját s a töredelemnek mibenlétét úgy, hogy a nép zokogás közt tett belső szívbéli fogadást, hogy többé nem vetke-zik; egyben felhívá a népet, hogy akik még nem végezték volna el husvéti szent gyónásukat, vagy talán igen nagy bűn terhelné lelküket, a májusi ájtatosság végével, melyet szintén a Fő-pásztor úr végzett — jöjjenek s végezzék el. El is jöttek sokan, igen sokan, még más nap is, amelynél a jó Atya fáradságot nem ismerve — túlzottan — kivette Szent János munkáját.

Másnap korra reggel gyülekezett a buzgó népsokaság: fehérruhás ártatlanok oldalkisér-ete mellett vonultunk be a templomba, ami-dőn maga a főpásztor úr személyesen végezte a keresztjárást szertartását; ennek végével szent misét celebrált, azalatt nagyon sokat áldoztatott, melynek végével a helybeli főesperes-plebános úr lépett a szöszékre s beszélt az ő szokott szelid, alázatos modorával igen szépen a megszentelő malaszt áldásos hasznáról, egybekötve a berr-málás által nyerhető kegyelmekkel, azok részére, akik méltókká teszik magukat s közreműködnek azzal.

Most a főpásztor újra beszélni halljuk, fáradhatatlan kitartó testi-lelki erővel; felhívá a megbérmálódokat arra, miképen viseljék ma-gukat, s hogyan nyerhetik el a Szent Lélek Isten kegyelmét. 431-en vették fel a bérmálást s részesültek a mennyei szentek örömeiben. A bérmálás után visszavonultunk a templomba, hol az utolsó áldásban való részesülés után is-mét a szöszékre lép a jó atya és mély, érzel-tes tanítás után a pápai áldást osztja ki az arra érdemesültek számára. Oh! milyen megha-tóan, lelkünk mélyéig szóló érzelmekekkel áldja meg a híveket, a családokat, a szülőket, gyer-mekeket s kéri az ő munkájokra is ezen áldás kegyelmét. Békét kér az Égtől, bekét a hazára, a koronás fő és népe, a lelki pásztor és hívei, a község népe és mindenki között; szóval minden lépte, tette és szava után csak áldást osztó maradó emlék szívében, és lel-künkben.

A templomi isteni szolgálat után a plebá-niakban az egyháztanács és községi képví-

selő testület tisztelgését fogadja a főpásztor, kiknek szívérzelmeit Nagy Imre ny. igazgató tolmácsolja: igen szépen fejtgetvén, hogy ezen együttléből ő Meltósága meggyőződhetik, mily összhangzóan, bekés-egyetértéssel működnek Szt.-Királyon a hívek az egyház és iskola, valamint a községi ügyek minél nagyobb felvirágoztatása és jó irányba terelése körül. A főpásztor úr megköszönve a szíves figyelmet, s főpásztori elismerését nyilvánítja ezen ritkán tapasztalható egyetértés, szeretet jelei felett, azon óhajának adva kifejezést: bárha mindenütt így volna! Igly legyen! Végül azt is kifejezve, hogy bizonyára ezen szép egyetértés létesülésében igen nagy érdeme lévén a főesperes úrnak, kit a jelenlévök-kegyütt éltetve, mindenikhez volt egy-egy atyai kérdése.

A szép számmal egybegyűlt és több illus-tris vendég jó hangulatban fogott neki gazda-gon felhordott lakoma elfogyasztásához, mely-nél egy igen szép jelenet is fűszerezte a jó ke-délyben lévő vendégek még jobbá tevő álla-potát.

Püspök urunknak igen jól esett a vár-mege fejének és más magas vendégnek meg-tisztelő jelenléte, s a Nagy Imre ur kijelentése képesen főpásztori örömet nyilvánítja azon tény fölött, hogy a vármegye jelenlegi tényleges kép-viselőjének jelenléte biztos bizonyítéka annak, hogy egyházi és iskolai ügyeinkben a kölcsönös jóindulat és bekés együttműködés alapján egy szebb és boldogított jövő fog következni. A főpásztor úr szép szavait dörög eljen kö-vette.

D. u. az évről vizsgálat tartott meg, melyre Püspök urunk is megjelent s igazi belső atyai szeretettel és leereszkedéssel úgy a szü-lök, mint gyermekek gyengéd lelkületét messze kiható időre lekötölte. Mindnyájokat egy-egy emlék képecskével és éremmel megajándékozva, megdicsérte a veterán kántorantókat a szép eredmény miatt s d. u. 4 órakor nagy fájdal-mára a jelenlévő népsokaságnak, elhagyá az iskolatermet, mert már előállott a kaparó nyugal-talan négyes fogat, hogy Szent-Márton felé ve-gye útját.

Bármennyire fájt a jó szt.-királyiak szíve, búcsút kellett mondani az Úr nevében jöttek, mert Szt.-Márton felé már feltűnt a szép és nagyszámú bandérium.

Hosszú kocsisor kísérte Szt.-Királyról Szt.-Márton felé diadalútjában a főpásztor urat. Diadalútnak mondom, mert Szt.-Márton nem-csak járási középont, hanem a főpásztor úr iránt érzett belső szeretet nyilvánulását külső képen impozáns módon központjává tették. A község végén felállított igazán díszes díszkapu-nál várta a szerető főpásztor Szent-Márton — Csekefalva két sorban felállított sok-sok leány-íjúsága, ősanjuk díszes nemzeti viseletében öltözködve, festői szépség vala ez a tarka barka saját szötte és varrta viselet.

Szép volt a szemnek, de valami fájó ve-gyes érzés a szívnek. Miért is nem maradt meg e nép leánya ősanja viseleténél és éreynél is; sokkal szebb volna úgy, s erkölcsi tisztáb-bak, szepítőlenebbek, mint ama hitvány ron-gyokban, melyeket a gépek gyártanak.

A főpásztor úr kocsija a díszkapunál meg-állott és ekkor Éltés Mózes körjegyző a következő beszéddel üdvözölte: Meltóságos graf Püspök úr, Kegyelmes Atyánk! Midőn Meltóságodat Csik-szent-Márton és Csekefalva ősrégi községek nevében van szerencsém üdvözölni, megújul lelkemben a haza buzgó Apostolának, Gellértnek alakja, ki kész volt életét is feláldozni, hogy a magyart Krisztus egyedüli megváltó tanításának megnyer-je; s átnézve a történelmet, Gellértnek igaza

volt, mert bár karddal vettük meg a hazát, a kereszt tartotta fenn és fogja a jövőben is a biztos haladás útján fenntartani és megmenteni. Végtelen boldog Erdélyi katolikussága, hogy a Gellértek apostoli buzgóságával és a nagy püs-pökölődök lángoló hazaszeretetével lelkesedő Püspököt magának mondhatja Meltóságodban. Boldogok vagyunk mi, kik szerencsések lehetünk Meltóságodban az apostolt, az igazán lelkeket kereső és a haza javát munkáló püspököt ha-bár kevés időre is, körünkben fogadni.

Igazán hívőket talál itt is és hazájukat szer-ető székely nép körébe jön. Végtelen jól esik nekünk, ha körünkben jól érzi magát.

Mi pedig kérjük Istent, hogy Meltóságodnak drága életét egyházunk és szeretett magyar ha-zánk javára tartsa meg. Éljen!!

A főpásztor urat nagyon megörvendeztette a szép rendben várakozó nagy néptömeg és annál jobban a szívből fakadó, keresetlen sza-vakban nyilvánított üdvözölő beszéd, s ezen örö-mének élénk, leereszkedő szavakban adott kife-lyentést: „Örömmel jöttem — úgymond többek közt a főpásztor — e nemes hitközségbe, mert meg vagyok győződve arról, hogy ittlettem, itt időzésem alatt csak örömet és megelegedést fo-gok érzeni és tapasztalni.“ Örvend a főpásztor, hogy ily hatalmas nemzedéket lát e hitközség lakóai között, amely a tiszta és becsületes élet tanuságát hordja magán.

A szépen feldíszített hosszú utcán mind végig két oldalt egy hosszú emberáradat közt vonult be a főpásztor a plebániára, s itt egy-házi díszöltönyét magára öltve, mely idő alatt a díszkapunál lévő nemzeti viseletében ékeskedő ifjú leány sereg, a tiszta fehérruhában várakozó iskolás leánykákkal egyesülve, ezeknek két sora közt s háttérben a katonás rendben felállított díszes bandérium üdvözlése mellett vonult be a szép díszes nagy templomba a főpásztor, mely-nek kapuja előtt Miklós István plebános egy szé-pen átmondott, mesterkétség nélküli beszéddel fogadta ömeltóságát. Minden mondatánál a fő-pásztor úr fejmozdulatával és kegyes atyai mo-solyával nyilvánította megelegedését ennek sza-vakban is kifejezést adva, visszaadta neki a tem-pлом kulcsait, mint a plebánosi hatalomnak mű-ködése jelvényét, kérve a szerett plebánost, hogy csak tovább is ezt a két szép községből egyesült plebániát oly odaadással és buzgósá-gal kormányozza, vezesse, mint idáig.

Erre megindult a főpásztor s mikor a tem-piom ajtaján belépve szentelt vízzel meghinté a papságot és híveket, az öreg „Baka hácsinak“ énekkara rázendítette a gyönyörű „Ecce Sa-cerdos“-t.

Mint mindenütt, itt is legelsőben az elhal-taktér végzendő szentténykedéshez fogott a fő-pásztor — tekintettel az idő szeszélyes voltára — a templomban, azután szöszékre lépett a nagy Mester, s beszélt sokat, szívesh szólóan, meghatóan az ő szent-mártoni híveikhez. Elmondja, miért jött ő ide először, hogy megvizsgálja, minő viszonyban vannak a lelkész és hívek, s megbecsül-e a hívek lelki pásztorukat, s a lelki-pásztor teljesíti-e kötelességét úgy, amiké azt tőle az Isten és egyház törvényei megkívánják, s ezen terhes lelki pásztori munkájának meg kapja-e a bérét.

Eljött másodsor azért, hogy a megtérő és bűnbánó lelkeknek ielkigyógyulást, megelegedést eszközöljön; eljött, hogy a bármálás szentségé-ben megerősítse, felvérteze a jövő reményeit s végül elhozta a szentséges Atyának is áldá-sát, melyet a januári római zarándokútja alkal-mával küld a Szentséges Atya az ő erdélyi hívei számára.

Mind ezt oly szépen, oly atyai szeretettel tevé

a jó Püspök, hogy szívből kértük csak tovább, minél többet szöljön hozzánk, mert az Úr Jézus korát látjuk feljülni, mikor a nép étlenszomjan kísérte a pusztába, elfeledvén, hogy nincs mit ennie és még sem éhezék.

Végül az utolsó májusi ájtatosságot végezte el a főpásztor s újból csak a gyóntató székbe ült papjaival s gyóntatott, míg az utolsó jelentkező is eltávozott.

Június 1-én nagy napja volt Szentmártonnak, mert ama kiváló nagy szerencsében részesítette a szentmártoniakat, hogy ünnepélyes püspöki nagy misét celebrált a jelenlévő nagyszámú papság segédlete mellett. Látszott, leolvasható volt a jelenlévő intelligens híveknek meglepetése és öröme, az addig talán soha sem látott szép aktusok felett, de ennél sokkal szebb és magasztosabb lelkiörömet élveztünk mi akkor, amidőn a nagyszámú áldozók közt látjuk a törvényes bírói kart testületileg élén Endes Miklós járásbíróval és sok más intelligens úrakkal.

A szt. mise után Miklós István plebános lépett a szézsékre, beszélt szépen, magasztosan, ekesszólóan az Úr Jézus menyemenetéről, mesterien összekötve a bérmlás szentségét az Úr Jézus kegyelmeivel, melyeket hátra hagyott az Anyaszentegyház kegyelme kincsében. Ezután 475-nek szolgáltatta ki a bérmlás szentségét, s végül a pápai áldást osztotta ki a fáradságot nem ismerő főpásztor.

A minő szép rendben vonultak be a templomba, oly példás rendben kísérték vissza a plebániai lakba a fehér ruhás, koszorús leányok a főpásztort, ahol elsősorban is a bírói kar tisztelgését fogadta.

Igen szépen üdvözlötte Ende M. jbró Ömeltőségát a bírói kar nevében, s örömet nyilvánítván többek közt, hogy annak a nagy Majlátnak üdvözölhető méltó nagy fiát, a kit ők a legfőbb bírói széken mint fejement esodáltak. A püspök urnak mint gyermeknek is igen jól esett eme kiváló megtisztelő reminiscencia s legforróbb köszönete mellett, mindenkihez volt bizalmas kérdése. Ezután Szt.-Márton-Csekefalva egyháztanácsát és képviselőtestületét vezette Bartalis A. főszolgabíró a püspök úr elé, akiket hasonló szeretettel fogadott a főpásztor. Ebéd után a főpásztor fáradni nem tudó erélyvel egyházmegyei ügyei elintézése végett a kertbe visszavonult s közben még fogadott is többeket; d. u. a Jézus szt. Szive vecsernyéjét végezvén újra csak a gyóntató székbe ül, gyóntat, tanít, vigasztal mindenkit, aki hozzá bizalommal fordul.

Június 2-án szt. mise után még bérmlált, s ennek végével az iskolás gyermekeknek hittanvizsgálatát hallgatta meg osztályonként az igaz gyermekbarát tanító mester. Előbb a plebános kérdezést, s gyönyörködve hallgatá a főpásztor a szép feleleteket, majd pedig a nagy tanító vette át a kérdezést, hogy még nagyobb örömet szerezzen úgy a szülőknek és gyermekeknek, mint a plebánosnak.

Vizsga után magas látogatásával tisztelte meg Endes M. járás bíró, özv. Márton Ferencné, Csizsér orvos, Bartalis főszolgabíró urakat, s ebéd végén már látjuk a pakkos előhírnök szerkerét, akinek megjelenése azt a fájdalmas érzést kelti a szivekben, akik mindig szeretnek látni a jó főpásztort, hogy útját más irányba tereli, még pedig Csikszenygyörgyre.

Június 2-án d. u. összehgyült majdnem oly nagyszámú Szt.-Márton-Csekefalva buzgó népe, mint a megérkezőkor, s nagyszámú sokaság és kocsi kíséretével, lelkes éljenzés, Isten hozzád jó kívánalmi közt vonult fel a szerető püspök Szentgyörgy felé. Bánkfalu végén fellállított díszkapunál Hodor András üdvözölte lelkes szavakkal a megérkezett főpásztort urát, melyre püspök

úr a már annyiszor hallott kegyes főpásztori szeretettel válaszolva köszönte meg a szívélyes fogadtatást.

Innen a plebániaira hajtatott, itt átöltözködve harangzúgás között vonult fel a templomba, melynek ajtajából Imre Károly plebános üdvözölte, átnyujtván a reá bizott templom kulcsait, melyet a főpásztor atyai szeretettel visszaadván, belépünk a templomba, amidőn a második Baka bácsika, már nem uniszónó, hanem gyönyörű 4-es karban énekellette az újonnan szervezett ifjúsági egyesület szép énekkarával az „Ecce Sacerdos”. Elismerés illeti őt és segédkező társait, akik egy tudatlan tömeggel ily szép produktumokat voltak képesek bemutatni s vele megörvendeztetni a főpásztort.

Ezután a gyászisteniztetel volt, mely után a szézsékre lép a főpásztor úr, s elmondja a már ismertett jövetelének célját s gyónásra hívja fel a híveket vecsernye után, amiből bőven kijutott úgy a főpásztornak, mint mindenkinek.

Június 3-án reggel 8 órára zsufolásig megtelt a nagy hitközségnek kis harangja, hogy részes legyen ama lelki nagy kegyelmekben, mely a püspökjáráskor ömlik a hívők szívébe. Igazán gőzfürdő tortura volt, de ez legkevésbé aggasztotta a jó főpásztort, aki csendes misét mondván, ennek végeztével Imre Károly plebános beszélt híveikhez a Szentlelek Isten áldásos kegyelmeiről. Ezután 800 hívőnél többnek adta fel Csikszenygyörgyön a bérmlás szentségét. Delután vecsernye volt, melynek végeztével a jó főpásztor a szézsékről szól szentgyörgyi híveikhez a békeségről és szeretetről, s azután újból gyóntatott késő estig.

4-én a rendes időben Püspök urunk szt. miséje után a helybeli segédlelkész beszélt igen szépen, mely után bérmlás és a pápai áldás kiosztása következett.

D. u. az iskolás gyermekek hittanvizsgálatán volt jelen a jó atya, aki igen meg volt elégedve a szép és szabatos feleletekkel s minden gyermeket, sőt a felnőttek közül is igen sokat képpel és érmeikkel ajándékozott meg.

Első estén az új ifjúsági egyesület lámpionok mellett szép szerenádál lepte meg a főpásztort. Az ének végeztével Péter Benjámint legényegyleti tag, társai nevében üdvözölte a főpásztort, mely üdvözlésre ő méltósága kegyes atyai szavakkal válaszolt, buzdítván őket a további szorgalmas, munkás, erkölcsös életre. Elismerés illeti meg Baka kántor-tanítót ama szép karban való éneklésért, melyeket egész püspöki látogatás alatt a templomban oly szépen énekeltek az ifjúság karban. Június 4-én d. u. hagyta el a bánatos szentgyörgyieket a jó atya, s vonult menasági útja felé; útjában még a felső szt.-györgyi kápolnát vizsgálta meg, s folytatta útját Menaságra. Székely.

H I R E K.

— **Ürnapiján**, az Oltáriszentség szerzésének ünnepén, kellemes idő kedvezett az ünnepi körmenetnek, melyen az Oltáriszentséget bérmautájából hazatért Püspök úr Ömeltósága vitte. A körmeneten óriási közönség vett részt, a kath. kör és kath. legényegyesület testületileg.

— **József kir. herceg** lelkiüdvéért a rekvizietet a székesegyházban e hó 20-án d. e. 10 órakor a tenetéről visszaérkezett Püspök urunk Ömeltósága tartotta. A gyászisteni tiszteleten rendkívüli nagy közönség vett részt, így a katonaság, az összes hivatalok, egyesületek és testületek s az iskolák tanuló ifjúsága tanáraik, illetőleg tanítóik vezetése mellett.

— **A Regnum Marianum** július 1-én Majláth G. Károly gróf, erdélyi püspök úr Ömeltóságának elnöke által tartja IV. országos Mária-kongregációi értekezletét. A tavalyi gyűlés határozata értelmében az idei értekezlet a kongregációi ügyében kivül a vallástanítás és a vallástanárok ügyeivel is foglalkozik. Az értekezlet tárgyai: 1. Hogyan kell vezetni a Kongregációt? Előadó P. Bús Jakab S. J. (Szatmár.) 2. Az ifjúság lelki szükségletei. Előadó Strommer Viktorin dr. Szent Benedek-rendi theol. tanár (Pannonhalm.) 3. A kath. ifjúsági irodalom. Előadó Dombi Márk dr. cisztercita-rendi főgimn. tanár (Baja.) 4. A középiskolai vallástanítás módszere. Előadó Máty Engelbert dr. Szent Benedek-rendi gimn. igazgató (Közseg.) 5. A vallástanárok állásának rendezése az állami és községi középiskoláknál. Előadó Buday Gerő. áll. főgimn. vallástanár (Zombor.) Minden pont tárgyalását egy-egy előadónak 15 percig tartó szakszerű fejtegetése vezet be, mely után következnek az e pontba vágó hozzászólások.

— **Az Alsófehérmegyei Szövetkezett Elöltek** megalakuló felben van. E hó 22-én este Teleki Árvéd gróf megyei nagybirtokos és Újvidék ellenzéki képviselője városunkban szépszámban megjelent ellenzéki polgárokkal előértekezletet tartott.

A nagy alakuló gyűlés külömben a megye székhelyén, Nagyenyeden ma vasárnap d. e. 11 órakor lesz. Értesülésünk szerint az érdeklődés megyszerte igen nagy. Éppen a tizenkettedik órában végre valahára ez a híres mámeluk megye is felébredt és remélhető, hogy e válságos időkben a hazafias megyék sorába fogja beiktatni nevét.

— **Az érettségi** szóbeli vizsgálat a gyulafehérvári főgimnáziumban e hó 19. 20. 21. napjain folyt le Farkas Gyula kolozsvári egyetemi tanár kiküldött miniszteri biztos és Tamási Áron kanonok, prelatus elnökelete alatt. A vizsgálat elég sikerültnek mondható, amennyiben az előállott huszonnyolc ifjú közül egész evre egy sem vettettett vissza. Jelesen érett Duducz Zoltán, jól értek heten: Budai Péter, Majláth Ferenc, Orbán Elemér, Sipos József, Tóth Kálmán, Török István és Vargyasi István. Egyszerűen értek tizen, három hónap múlva lehetőleg javítóvizsgálatra utasítottak hat ifjút.

— **Házasság.** Macskásy József a helybeli r. k. elemi iskola dérké tanítója f. hó 20-án vette oltárhoz Kolozsvár Veress I. kisasszonyt. Az új párt Zlamál Ágost gyulafehérvári főgimn. tanár eskette. Tartós, zavartalan boldogságot kívánunk a fiatal házasságnak.

— **Nicotra nunciaturai auditor** ügye. Napok előtt egyik fővárosi lap nevezett auditortól a lap célja szerinti kommentárral kísért levelet közölt, melyben Nicotra bizonyos Demény nevű újpárti képviselőjelölt támogatását kérte a téesói plebánostól, minthogy ebben a kerületben most nagyban készülődnek a választásra. Mindjárt sejtettük, hogy az auditor ~~ú~~ valamegyes furfangnak lett áldozata, mert fel nem tehetük, hogy ő ilyen módon próbálkozzék beavatkozni a mi belügyeinkbe. Az Orsz. Pázmány-Egyesület is bizonyosságot akarván szerezni a dolgról, távirati kérdést intézett az osztrák védoírodához, honnan azt a választ nyerte, hogy Nicotra két ízben intézett levelet a téesói plebánoshoz; az elsöben Deményt (Dick) ajánlotta, mint tudományos kutatásban fáradozót, a másodikban ezen ajánlatát visszavonta, mert megtudta, hogy levelet kortesfogásra használták fel.

Az egész eset azt mutatja, hogy nem ta-

nácsos egészen ismeretlen egyéneket másoknak ajánlani.

— **A gyulafehérvári r. kath. elemi iskolában,** miként mult számunkban is említettük, a vizsgálatokon a megjelent érdeklődők megnyugvással és örömmel tapasztalhatták, hogy ez az iskola sok küzködéseinek ellenére is derekú oldja meg feladatát. Az iskolánál a hitoktatón kívül csupán három tanerő van, miért is két osztályt egy terembe egy kéz vezetése alá kellett összevonni. Tessék mármost elképzelni azt a torturát egy 80 tagból álló osztályban. Ehhez járul még, hogy a tanulók egy jó része vidékről bekerült oláh földműveseknek a fiai, a kik a beiratkozáskor magyarul egyetlen szót sem tudnak. És mégis a vizsgálatokon azt tapasztaltuk, hogy még az első és második osztályosok is tűrhetően beszélnek magyarul, a harmadik meg negyedik osztályosok pedig ügyesen pattogatják a zengzetes magyar költeményeket. A kiéjtésben természetesen még mindig megérik az idegenszerűség, miért is talán nem ártana, ha a tárgyi ismeretek összehalmozása helyett még nagyobb gondot fordítana az iskola a helyes és szabatos magyar olvasásra és kiéjtésre.

A sikeresen lefolyt vizsgálatok után 17-én d. e. volt a záróünnep, amely az Immakulata jubileumával is össze volt kötve. Megnyitó beszédében Bartos hitoktató szövege a gyermekekhez, leereszkedve az ő értelműkhöz, az édes szűz Anya tiszteletéről. Majd megfelelő, az alkalomhoz való szavazatok és énekek tették változatossá a gazdag programot. Az ünnepség után a jutalmak és bizonyítványok kiosztása következett. Sok szép, a Szent-István-Társulat kiadásában megjelent könyveket kaptak az örvendő fiúk, no meg egyes kedveskedő bácsik és nénik gondosságából egy-egy csomó bombont is. Straubert Ödön ny. főgimn. professzor, iskolaszéki tag minden évben megemlékezik ilyen formán az ő kis fiairól. Az idén még példáját követték Csabry Bonifác né úrhölgy és Fajér Gerő dr. főgimn. tanár, főnöveli intézeti regens. A kicsinyek halálja legyen az ő jutalmuk.

— **Tíz éves találkozó.** Az 1895-ben szentelt kedves papársaink szives tudomására hozom, hogy a megbeszélte és örömmel fogadott találkozást — a jul. 4-re tervezett szil. gyakorlatok miatt, — az érkezést jul. 2-ra, a „Te Deumot” jul. 3-ra voltam kényszerülve tenni. Az alkotmányosan összeállított többi programpontra sérelem nem ejtettem. Vízionlatásra Segesvárt. Ha azonban valaki akadályozva lenne kérem idejkorán értesíteni. Segesvárt, 1905. jun. 22. *Meisel József,* pleb.

Geiger Ede nagyszabeni államvasúti hivatalnok felkéri volt tanulóit, kik 1895-ben a gyulafehérvári főgimnáziumban érettségi vizsgát tettek, hogy a tíz éves találkozó előkészítése céljából címüket és lakóhelyüket vele sürgősen közölni sziveskedjenek.

— **A gyulafehérvári irtalmos növények** elemi és polgári iskolájának kapui is bezárultak. A mult héten folytak le a vizsgálatok s 23-án d. u. volt az évszázó ünnep. A vizsgálatokon Ujfalu József dr. apátkanonok, az intézet igazgatója elnököl. A jó növények intézetnek vizsgálatai többek között arról nevezetesen, hogy szülők és érdeklődők annyian látogatják, hogy alig-alig férnek. Ezen az érdeklődésen nem is csodálkozunk, mert egyszerűen megbámulni való, hogy ezek a türelmes, fáradhatatlan növények minő bámulatos eredményt tudnak felmutatni azoknak az öklömmi anyagkálakkal. Nincs ott belesülés, habozás, félénység. Bátran, értelmesen, lebilincselő kedvességgel felelnek valamennyien. Igazán meglátszik rajtuk, hogy mestereik nemcsak oktatták, hanem valóban nevel-

ték is. A szülők pedig mindannyiszor teljes megelégedéssel távoznak az intézetből, mert látják, tapasztalják, hogy gyermekeik gondos kezek vezetése, szerető szívek támogatása mellett töltötték el az iskolai életet.

Hogy a szabatos feleleteken kívül mi mindent tudnak még produkálni azok a kis leánykák, annak illusztrálására két műsort teszünk köze. Látnivaló ezekből, hogy különböző hangszereken tudnak játszani, tudnak énekelni, sőt drámai előadásban is otthonosak.

A zene-előadások műsora: 1. Overture Rössiger C.-től. Zongorán: Berreck H. és Oelberg M. 2. Les étoiles d'or, Streabbog-tól. Zongorán: Jäger A. és Wagner M. Cimbalm: Nagy M. és Erdélyi E. 3. Oiseaux de Paradis, Streabbog-tól. Zongorán: Ötvös I. és Grünbaum M. 4. Mazurka, Behr Ferentől. Zongorán: Moreno T., Kontz M., Bóra A. Cimbalm: Gönczy N. 5. E. Pathe. Op. 115. Két zongorán: Springer M., Kádár E., Lób D., Gelb I. 6. A rab madár dala. Hegyi Bélától. Karének. 7. Ariette alla Polacca. Keller Bélától. Cimbalm: Willersdorfer L., Tuhutz A. Zongorán: Florea O. 8. Les fugitives. G. Ludovic-tól. Zongorán: Baritz M. és Ürmösy M. 9. Népdalok. Zongorán: Dávid Livia és Hajnalka. Cimbalm: Nagy M., Gluck R., Hegedűn: Putics V. 10. Polonaise, Horváth Gézától. Zongorán: Moreno J., Glücksel I., Eperjessy M. 11. Kettős. Éneklők: Korkes F., Brády J., Henmel E., Lupu R. 12. Népdalok. Cimbalm: Nagy I., Zongorán: Bakó E. 13. Indiai posta. Lamothé G.-től. Zongorán: Czartoriszki M., Both I. 14. Ch. Kinkel. Op. 53. Zongorán: Berreck H. 15. Szeréna-esárdás. Zongorán: Szigeti R., Cimbalm: Korkes F. 12. Tanulni kell! Monológ. Előadja: Fejér P. 17. R. Eilenberg Op. 120. Zongorán Oelberg M. 18. Walzer, Spindler F.-től. Zongorán: Dávid H. Czepnik M., Frohnmeyer M. Cimbalm: Weinberger E. 19. Álomképek, Kastendertől. Zongorán: Molnár A. 20. Ábránd, Gaal Ferentől. Zongorán: Fejér P. 21. Ünnepi induló, Horváth G.-től. Két zongorán: Brády J., Bodnár A. 22. Az egér. Tréfiás daljáték. Előadja: Resch K., Berreck H., Mészáros S., Ürmösy M.

A záró ünnep műsora: 1. Overture, Leutner A.-től. Két zongorán: Deutsch P., Pischl K., Kzryzewski E. és Jónász I. 2. Mazurka, Mina Jánostól. Cimbalm: Karakas Róza és Irma. Zongorán: Russán V. 3. Csalogány dala, Ivánfi Bélától. A kar kísérete mellett éneklők: Mészáros S. 4. Verbunkos, Káldy Gyulától. Cimbalm: Weinberger E. Zongorán: Dávid E. 5. Ábránd, Siposs A.-től. Zongorán: Pischl K. 6. Harangkar. Előadja az énekkar. A csegettű-sólot éneklők: Papp L., Resch K., Korkesch F. 7. Magyar körtánc, Rózsavölgyitől. Zongorán: Fröhlich L. Cimbalm: Korkes F. 8. Ábránd, Gaal Ferentől. Zongorán: Knörr G. 9. A magyar dal. Melodráma karral. Szavajla: Bakó E. Zongorán kíséri: Atzél E. 10. Grande Marche, Wollenhaupt-tól. Zongorán: Mészáros S. 11. Ábránd, Székelytől. Zongorán: Atzél E. 12. Kettős. Éneklők: Mészáros S. és Martini K. Zongorán kíséri: Knörr G. Cimbalm: Weinberger E. 13. Rapszodia, Lisztől. Zongorán: Deutsch P. 14. Dalos konyha, daljáték Tóth Józseftől.

— **Az orsz. kath. tanítói segélyalaplól** nyerendő ösztöndíjakért és segélypénzekért a folyamodások július hó 15-ig adandók be. Csak tagok folyamodhatnak, akik ezt a melékelt új tagsági könyvecskével tartoznak igazolni. A folyamodást a benne foglalt adatok hitelesítése végett az illetékes plebániai hivattal láttaoztatni kell. Segélyben csak azok a tagok részesülhetnek, akik legalább három év óta nem

élveztek az alap jótéteményét s ezért világosan kiemelendő a folyamadásban, hogy mikor és minő segélyben részesült a folyamadó s esetleg gyermekei élveznek-e s minő ösztöndíjat. A kérelmet az egyházi hatóság útján kell betérjeszteni az Orsz. Kath. Tanítói Segélyalap elnökségéhez.

— **Uj politikai újság a Székelyföld központján.** Udvarhely vármegye tudvalevőleg a Székelyföld természetes központja. Körülötte vannak a székelyek összes vármegyéi és így azok kellős-közepén terül el a Székelyföld anyavármegyéje: Udvarhely. Csodálatos, hogy ezen legmagyarabb és magas intelligenciával bíró vármegyében csak az utóbbi évtized alatt lendült fel a hírlapirodalom. A „Székelyudvarhely” című lap volt az első úttörő, amely most tíz és fél év után immár hetenkint kétszer: esütörtökön és vasárnap jelenik meg Székelyudvarhelyt s amely folyó hó 25-ikétől kezdve Dr. Gyarmathy Dezső földbirtokos, Dr. Hinléder Fels Ernő és Dr. Kállay Tamás országgyűlési képviselő, Dr. Pál Ernő és Dr. Viola Sándor ügyvéd főszerkesztőkkel, Füleli Sz. Lajos jeles székely író szépirodalmi főmunkatárssal, Dr. Hinléder Fels Akos politikai felelős szerkesztő- és Betegh Pál laptulajdonos, székely közgazdasági s más rovatok társ-szerkesztőségével, függetlenségi és 48-as programmal fog megjelenni. Az első számban, melyet sok ezer példányban küld szét a kiadó: Betegh Pál és Társai könyvnyomató intézet — Kossuth Ferenc, a függetlenségi és 48-as párt vezére ir vezetőkkel és Benedek Elek kiváló székely írónk eredeti tárcái. A „Székely-Udvarhely” ezután is hetenkint kétszer fog megjelenni s előfizetési ára a régi marad.

— **A katolikus népiszkolai ifjúsági könyvtárak** beszerzése tárgyában a Szent-István-Társulat az alábbi értesítést adta ki: Miután az Országos Kath. Tanügyi Tanács megbízásából összeállított katolikus népiszkolai ifjúsági könyvtárak jegyzéke és a könyvtárak felállítására és kezelésére vonatkozó utasítás már sajtó alá került, van szerencsénk a katolikus népoktatási intézetek tek. igazgatóságait, iskolaszékeit és gondnokságait erről előzetesen értesíteni, megjelvezvén, hogy ezen katolikus ifjúsági könyvtárak csoportjai a könyvjegyzék alapján össze- és egyenkint könyvkiadóhivatalunk útján az alantabb közölt feltételek mellett beszerezhetőek. Az I. csoport (I., II., III. osztály) tartalmaz körülbelül 100 kötetet; ezek ára körülbelül 200 kor. A II. csoport (IV., V., VI. osztály) tartalmaz körülbelül 185 kötetet; ezek ára körülbelül 335 kor. A III. csoport (B) csoport I. r. Ismétlő ifjúsági könyvtár (B) részére tartalmaz körülbelül 210 kötetet; ezek ára körülbelül 540 kor. A IV. csoport (B) csoport II. r. Ismétlő ifjúsági könyvtár leányok számára tartalmaz körülbelül 80 kötetet; ezek ára körülbelül 220 kor. Az egyes csoportok kötetaineik pontos számát és árát csak a jegyzék kinyomatása után közölhetjük. Nemesak a teljes csoportokat, hanem a kiegészítéseket is szállítjuk és ezen célból kívánatra készséggel megküldjük annak idején a hivatalos jegyzéket. A könyvek egyforma erős felvázsonkonkesben kerülnek a megrendelők kezébe. A szállítási feltételek következők: 1. Azon iskolák, melyek az ifjúsági könyvtár összegét egyszerre, és pedig a szállítástól számított 3 hónapon belül teljes összegben kifizetik, a bolti ár után számított 10% kedvezményben részesülnek. 2. Azon iskolák, melyek az ifjúsági könyvtár összegét egyszerre nem fizethetik ki, a megrendelési összegét 6 éven át törleszthetik. Ezen 6 évi hitelre szóló rendelésnek azonban az iskolaszék egyházi és világi elnökének aláírása és hivatalos pecsétje feltétlenül szükséges. 3. Minden könyvtár számára megfelelő

menységű könyvjegyzékkel és a könyvtár kezelésére szolgáló segédnyomatványokkal díjmentesen szolgálunk; ezen kedvezmény azonban csak egy-egy teljes csoport rendelésénél vehető igénybe. Midőn ezen értesítésünk szives tudomásul vételét kérjük, megjegyezzük, hogy ezen most már sajtó alatt lévő jegyzékkel rövid időn belül szolgálhatunk.

— **Balogh Zsigmond dr.** ezredorvos hosszabb távollét után állandó tartózkodásra városunkba visszaérkezett, amit városunk közönségéből igen sokan örömmel vesznek tudomásul.

TANÜGY.

Tanító gyűlés.

A „Szebenmegyei r. kath. tanítóegylet” június 13-án tartotta meg fennállásának 25 éves évfordulóját. A diszgyűlést ünnepélyes szt. mise-áldozat bemutatás előzte meg, melyet Gidófalvi Gergely prépost főesperes celebrált fényes segédlettel. Az egylet tagjai az istentiszteleten majdnem teljes számban résztvettek. Az árvaház növendékei igazán mély áhitattal és igaz bensőséggel énekeltek a szt. mise alatt. Örömmel hallgatni a gyönyörű gyermekhangot és a szebbnél szebb énekeket. Szt. mise után a szt. Orsolya-szűzek rendháza zenetermében megkezdődött a gyűlés szép számú közönség jelenlétében. Kmoskó István és Ujsághy József kir. kath. terézvárházi tanítók Beethoven „Fidelio” c. dalművéből igazi művésziességgel játszottak nyitányt, melyért a közönség zajos tapsal adott kifejezést elismerésének. Azután az egyesület érdekes elnöke Prokupek Sámuel t. pápai kamarás árvaházi igazgató esinos beszédben méltatta az egylet 25 éves multját. Vonzó, megragadó képben festette a mult 25 év munkásságát, szorgalmát. Lángoló vallásos és hazafias lelkesedéssel buzdította az egyesület tagjait a nemes, lelkiismeretes munkára.

A hallgatóság sorából a lelkesedés tüze alatt számos tetszéspnyilvánítás hangzott el. A beszéd után a kath. tanítói énekkar, bár kevés taggal rendelkezik, szépen és ügyesen énekelt. Az egylet 23 éves történetét Schuch Ödön, kir. kath. tanító írta meg és olvasta fel.

Az egyesület 25 éves multjából a következőket közölhetjük:

Az egyesület a nagyszombeni kir. kath. Terézvárház tanítótestületének kezdeményezésére és boldog emlékü néhai dr. Fogarassy Mihály erdélyi püspök buzdítására Roszkosni Elek terézvárházi igazgató elnöklete alatt 1879-ben alakult meg.

Az egyletnek 25 tőrzstagja volt, akik a következők: Roszkosni Elek, terézvárházi igazgató, Ágoston Lajos, terézvárházi plebános; Dimitrovics Ferenc, Dományáncz Péter, Szánthó Mihály, Szász Károly, Flomandl József terézvárházi tanítók; Horn Károly, Orsolya-zárdabeli és Schnabl Ferenc szt. Ferenc r. zárdabeli igazgatók; Bittermann Ágost, Baráthi János, Dopnik József, Müller János, Ulmann Vencel nagyszombeni-belvárosi r. kath. tanítók; Horváth Miklós, Lubinszky Emilia, Lubinszky Berta, Orelt Lajos, Ligetkuthy Blanka áll. el. isk. tanítók; Szőcs János és Steinitzer Ede hitoktatók; Bakk Endre, vizaknai plebános, Hymler András vizaknai tanító és Gárbera Ilka vizaknai tanítónő.

Ezekhez csatlakoztak később a nagyszombeni áll. el. isk. egész tanítói kara, továbbá a szeben-fogarasi és erzsébetvárosi esperesi kerület lelkeszei és tanítói. Az egyletnek a lefolyt 25 év alatt 211 tagja volt, jelenleg pedig 31 rendes és 6 pártoló tagja van. Évenként egy köz-

gyűlést és egy vagy két vándorgyűlést tartott. Ezen gyűléseken 84 gyakorlati tanítás tartatott és pedig hittanból 7, beszéd- és értelemgyakorlatból 5, olvasás-írásból 10, magyar nyelvből 12, fogalmazásból 1, német nyelvtanból 1, szávalatból 1, számtan- és mértanból 12, földrajzból 6, történelemből 6, alkotmánytanból 1, természetrajzból 4, természettanból 9, egészségtanból 1, szépirásból 1, rajzból 2, énekből 3, testgyakorlatból 2. Felolvastatott továbbá 89 dolgozat, a melyek között volt 38 paed. értekezés, 14 emlékbeszéd, 11 népszerű előadás, 12 könyvismertetés, 5 iskolai jelentés, 8 bírálat és ellenbírálat és 1 vitatétel.

Az egyesület tagjain kívül előadásokat tartottak Ferenczy István és Strauch Béla nagyszombeni áll. főgimn. tanárok, Spaller Károly székely-udvarhelyi iparszakiskolai tanár, Kozosa Tivadar, budai paed. tanár és dr. Jancsik Imre terézvárházi orvos.

Az egyesületi tagok munkásságának fokozására pályadíjak is tűzettek ki. A legnagyobb pályadíj — 200 frank aranyban — egy „Szebenmegye földrajza” című munkára tűzött ki, a mely pályadíjat bold. Szántó Mihály terézvárházi tanító nyert el. Ezen mű, mely az egylet tulajdona, már több kiadást ért és Szebenmegye magyar tannyelvi iskoláiban általánosan használatban van.

Jótekingyűlést adományai közül megemlítenők: szegény tanítók és tanítói özvegyek segélyezésére 200 koronát, a budapesti „Erzsébet” templomra 100 koronát, úti költségre egyesületi tagoknak a tanítói gyűlésekre és a budapesti kath. tanítók orsz.-kongresszusára 200 koronát, egy bizottsági tagnak, illetőleg kiküldött egyk. képviselőnek úti költségre és napidíjra több ízben összesen 200 koronát, alapítottsági-díj a „Tanítók Ferenc-József” házára 200 koronát, alapító tagsági díj az orsz. r. k. tanítói segélyegyletbe 100 koronát juttatott, továbbá több kisebb összeget szobrokra, síremlékekre és koszorukra; ezenkívül sok hátralekos tagjának törölte a be nem fizetett tagsági díjat sőt nagyobb kölcsönt is adott mint vissza nem fizetett összegek.

Az egyesületet anyagilag is támogatták bold. emlékü Dr. Fogarassy Mihály erd. püspök, ki 100 koronával az egyesület alapító tagja lett; utódja bold. emlékü Lönhart Ferenc, ki 200 koronával járult hozzá Szebenmegye földrajzának kiadásához és Gidófalvy Gergely nagyszombeni prépost-plebános, ki 40 koronát adományozott egyesületi célokra.

Ama sok szép indítvány és terv közül, mely részint tetté váltak, részint a mostoha körülmények és pártolás hiányában csak kísérlet maradt, felhozhatók: egy nagyszombeni r. kath. tanonciskolának felállítása; az erdélyi róm. kath. tanítóegyesületek tömörülése egy „Erdélyegyházmegei r. kath. tanítóegyesület”-té —, de nem szövetségé —; a „R. kath. tanítóegyletek országos szövetsége”; az segély-kölcsönalap felállítása; folyamodott továbbá egyletünk az erdélyi Püspök ő méltóságához, mint az erd. róm. kath. Státus elnökéhez, hogy a nagyszombeni kir. kath. Terézvárház alapítványos helyeinek betöltésénél a r. kath. tanítók árva előnyben részesüljenek. E kérés teljesítésének eredménye, hogy azóta 27 erd. r. kath. tanító árva vetettet fel ezen intézethez.

A kiválóan sikerült gyűlések közül megemlítenők azon diszgyűlés, melyen Roszkosni Elek egyesületi elnök, 25 éves lelkeszi jubileuma alkalmával üdvözöltetett. Szép gyűlés volt a három Erzsébetvárosban tartott vándorgyűlés, melyek közül ismét a harmadik foglal el előkelő helyet az egyesületi életben. Ez utóbbi fényes diszgyű-

lés volt Dr. Issekutz Győző országgyűlési képviselő védnöksége és Roszkosni Elek terézvárházi igazgató egyházi és Horváth László kir. tanfelügyelő világi elnöksége alatt. Ezen gyűlés össze volt kötve tanszerkiállítással és részt vett benne a Kisküküllőmegei és Nagyküküllőmegei általános tanítótestület is. Ezen kiállítás alkalmával egyletünk kebeléből kitüntetést nyertek a nagyszombeni-belvárosi r. kath. elemi iskola elismerő okmányát, a Terézvárház, az Orsolya-zárda és a Szt.-ferencendű nővérek leányiskolái, a szebenmegyei r. kath. tanítóegylet, Dományáncz Péter, Kocsuba Róza, Kory Ottó, Orelt Lajos, Schuch Ödön, Szánthó Mihály, Thomandl Józsefné, Wunibald szt. ferencendű nővér dícsérő okmányokat.

Az ünnepélyes fogadtatás, önzetlen vendégszeretet, az előadások és a kiállítás iránt pártatlan érdeklődés Erzsébetváros polgársága részéről mindig a legszebb emlékek közé tartoznak.

Kiválóan sikerült közgyűlést tartott egyesületünk Fogarason, midőn P. Simon Jenő kiérdemült szt.-ferencendű tartományfőnököt 25 éves lelkeszi jubileuma alkalmával üdvözölte. Egyletünk központi tagjai teljes számban vettek részt a Fogaras város egész közönsége által a jubiléus tisztelőre rendezett ünnepségeken.

Említésre méltó diszgyűlést tartott egyletünk a millenium évében a „Szebenmegyei általános tanítótestület”-tel együttesen, ezenkívül a magy. kath. egyház 900 éves fennállásának emlékére.

A vidéki vándorgyűlések közül megemlítenők az orlathi és szerdahelyi, hol mindenütt a kath. polgárság is szívesen vendégszeretettel részesítette egyletünk tagjait. Honfűi költőességének tett eleget és hazafias érzését nyilvánította egyletünk, midőn a második vizaknai vándorgyűlés alkalmával az elesett honvédek síremlékét megkoszorúta.

Azon elvet tartva szem előtt, hogy magát tisztelti meg, ki mást megisztel, egyletünk is mindig megemlékezett buzgó tagjainak hosszabb szolgálati idejéről. Így üdvözölte Ulmann Vencel főtisztot szolgálatának 45 évi, Násztury János segesvári, Szász Károly gyulafehérvári és Szanzer Vilmos nagyszombeni-belvárosi tanítókat 30 évi, Szánthó Mihály és Dományáncz Péter terézvárházi tanítókat 25 éves jubileumuk alkalmával.

Közülök Szász Károlyt, Szanzer Vilmost és Ulmann Vencelt tiszteletbeli taggá választotta egyletünk, hasonlóképen Komlóssy Ferenc nagyszombeni c. prépostot, Szathmáry György miniszteri tanácsost és Gidófalvy Géza főgimn. tanárt. Gidófalvy Gergely prépost-plebánost, a szeben-fogarasi esperesi kerület tanfelügyelőjét, egyletünk buzgó pártfogóját pedig tiszteletbeli elnökké.

Az egyesület a lefolyt időszak alatt sok derék tagját veszítette el részint elhalálozás, részint az egyesület területéről való eltávozás által. Fájó veszteség volt Fogarassy Mihály erdélyi püspök, az egylet alapító tagjának és utódja Lönhart Ferenc, az egylet védnökének elhunnya. Elhaltak továbbá Roszkosni Elek, egyletünk első elnöke, ki az egylet alapítása és fejlesztése körül szerzett hervadhatatlan érdemeket; György István apát-plebános, Schnabl Ferenc, igazgató; Pfalez Károly, plebános; Vermes Imre, főgimn. tanár; Horst Mari, tanítónő; Török Sándor, Bittermann Ágost, Baráthi János, Dimitrovics Ferenc, Dietrich Gusztáv, Horváth Miklós, Pinter Mátyas, Pennovin Miklós és Szántó Mihály tanítók. Részint eltávoztak, részint kiléptek az egyletből: Flomandl József, terézvárházi gondnok, Orelt Lajos áll. tanító, Dományáncz Péter képezdei tanár, Müller János nyug. tanító, Máthé

Dénes polg. isk. tanító. Ismét visszalépett az egyletbe Szöcs János porumbáki esperes-plebános.

A 24 törzstag közül csak három működő tag van még egyletünkben: Bakk Ede, vizaknai esperes-plebános, Hymler András, vizaknai kántortanító és Dopnik József, nagyszében-belvárosi r. kath. tanító.

Az egyesület jelenlegi elnöke Prokupek Sámuel. t. pápai kamarás, terézvárházi igazgató, ki tíz év óta kiváló szakértelemmel, lankadatlan ügybuzgalommal és szeretetreméltó tapintatósággal vezeti az egyletet, Gidófalvi Gergely, prépost-plebános, tiszteletbeli elnök buzgó pártfogása és Dr. Bilinszky Lajos, pápai kamarás, tanítónőképzőintézeti igazgató, egyesületi alelnök tevékeny közreműködése mellett, úgy hogy biztos reményünk van, hogy egyletünk a jövőben is eddigi jó hírnevéhez méltóan a szorgalmas önképzés terén tovább fog fejlődni és virágozni hazánk tanügye és kath. egyházunk, iskolánk és népe javára.

A gondosan és pontosan megírt történetet az egyesület saját költségén ki fogja nyomtatni s írójának e helyen is hálás köszönetet és elismerést mondok az egyesület nevében. Azt követte „Isten, ki fenn uralkodik” ének, melyet Kmoskó István árvaházi tanító vezetése mellett énekelt a kath. tanítói énekkar. „Huszonöt év” alkalmi költeményt írta és szavalta el György Béla, kir. kath. óvodai tanító, melyet Kmoskó István és Újsághy József tanítók precíz zongora játéka követett, mely, hogy mily ügyes játék volt, azt csak a jelen volt vendégsereg éljenzése, tapsa és „újra”-zása bizonyítja legjobban. Ezzel a szép ünnepi díszgyűlés véget ért. Delben gazdag bankett volt, melyen ismét számosan vettek részt.

A pohárköszöntők sorát Prokupek Sámuel árvaházi igazgató egyesületi elnök nyitotta meg. Öszentsége X. Pius pápára, drága hazánkra és a koronás királyra mondott rövid, de annál esztanósabb toasztot.

A beszédet minden jelenlevő mély megilletődéssel hallgatta végig. Gidófalvi Gergely prépost-főesperes-plebános a mi drága, hőnszeretett, lánglelkű püspökünkre mondott lendületes toasztot; Szöcs János porumbáki főesperes a mostani elnökre, Dr. Bilinszky Lajos pápai kamarás, képzőintézeti igazgató az egylet tanítói karára és volt tagjaira, Schuch Ödön árvaházi tanító, Dopitz József belv. r. kath. tanítóra és Thomandl József árvaházi gondnokra, mint az egyletnek még életben levő legrégebb munkás

tagjaira, Kovács Károly plebános pedig a jelenlevő katona papokra mondott üdvözlő beszédet. Nagyon sokan üdvözölték az egyesületet sürgönyileg és levélben is. Az egyesület negyed százados multja szolgáljon mindnyájunknak igaz örömeire és serkentsen szorgalomra. Vivat, crescat, floreat!

... gy ... a.

Nyavalyatörés!

Ki nyavalyatörés, görcs és más ideges állapotban szenved, kérjen iratot, ingyen és bérmentve kapható a **szabd. Hattyú gyógyszerár által Majna Frankfurt.**

Képviselőt vállal
szalámi és hentes-árukban
jól bevezetett zsiradékárú-ügynökség
A. SGHANIL, Wien, XVII. Hauptstr. 67.

Az erdélyi róm. kath. státus igazgatótanácsától.

Sz. 947—1905.

Pályázati hirdetés tanári állásokra.

Az erdélyi róm. kath. státus gimnáziumaihoz a következő állásokra pályázatot hirdetünk:

1. A brassói róm. kath. főgimnáziumhoz a latin-görög tanszékre;
2. A csiksomlyói rk. főgimnáziumhoz a történelem-földrajz és a latin-görög — esetleg a magyar-német tanszékre;
3. A székelyudvarhelyi rk. főgimnáziumhoz a magyar-latin tanszékre;
4. A csiksomlyói, marosvásárhelyi és székelyudvarhelyi főgimnáziumokhoz a torna-tanítói állásra, a mivel jár a délutáni játékok vezetése is.

A helyettes tanár fizetése 1600 korona; a rendes tanáré 2400 kor. annak idején öt egyenkint 200 kor. ötéves kórpótlék, 480—600 kor. szálláspénz és esetleg előlépés magasabb fizetési fokozatra.

A torna-tanító fizetése 1600 kor. idővel előlépés 2000 koronáig és 350 kor. szálláspénz.

A brassói főgimnáziumhoz a gimn. állami segélyezésére vonatkozó szerződés szerint a vallás- és közokt. miniszter úr Öméltósága nevez ki.

Az életkort, vallást, családi állapotot, végzett tanulmányt, hadkötelezettségi viszonyt és netalán eddigi szolgálatot igazoló okmányokkal és tanári képesítő oklevéllel felszerelt folyamodványok **f. évi július hó 7-ig gr. Majláth Gusztáv Károly** erdélyi püspök úrhoz Gyulafehérvárra adandók be.

Kolozsvárt, 1905. június hó 16-iki ülésből.

Az elnök helyett:

Pap Farkas,
ig. tanácsos.

Bocskor Mihály dr.,
titkár.

Értesítés.

Hivatkozással a magas püspöki körreleltre, teljes tisztelettel értesítem a főtudó és nt. plebános és lelkész urakat, hogy a kiváló gondossággal készült és illetékes szakértő által gondosan átvizsgált

intentiós könyvek készen vannak

és a tisztelt megrendelő uraknak 1 kor. 60 fillér ellenében postafordultával fogom megküldeni.

Kiváló tisztelettel

Papp György könyvnyomdája.

Sürgöny: Blaskovits Sokszorosán kitüntetve.

TEMPLOM FESTÉS.

Első országos művészeti és iparművészetiintézet. Alapították 1887-ben

Olajba oltárkép

magas centim.	50	70	90	100	125	160	180	220
korona	25.—	40.—	55.—	70.—	100.—	125.—	170.—	200.—

Egy életnagyságú arckép, mert örök beese van és egyszersmind szabadisz, továbbá előnyös nász-, név- és születésnap, vagy egyéb alkalmi és ünnepi ajándéknak szolgál. — Ezeket az arcképeket bármilyen beküldött fénykép után a leginomabbi kivitelben készítem e

Nagysága	25×32	35×45	55×65	65×80	75×110	85×125	100×150
	18	25	40	55	95	120	180

Poichromozott fa-szobrok,
aranyozott széllal

magas centim.	50	70	90	120	140	150	160	170	180	200
korona	30.—	40.—	50.—	100.—	135.—	150.—	170.—	185.—	240.—	300.—

BLASKOVITS BÁTORI MIHÁLY

Szabadka, VII. kerület, Erdő-sor 66. szám.

A főt. papságnak bíboros hercegprímás úr ő eminenciája 67,898. szám alatt és Tolna Festetich Tasziló gróf úr ő nagyméltósága által ajánlva. Az oktatást ő nagyméltósága Császka Gy. kalocsai érsek úr nagylelkű áldozatkészsége folytán olaszországi műfestők és marmarványozóktól nyertem

Templomfestés stílszerint, gipsz-márvány (stucco), kereszték aranyozása állvány nélkül. Templommészülés eső által le nem mosható. **Oltárképek festése művészi kivitelben bámulatos olcsón.** Szegényebb egyházaknak 25% engedmény! **Elismerő nyilatkozatok rendelkezésre bocsájtatnak**

A Dr. SCHMIDT fő-törzs és tisztí-orvos-feje

FÜLOLAJ

gyógyít idős szakos süketseget, fül-fájást, ful- és nagyothallást, még idült esetekben is. Egyedül kapható üvege 2 fnt a Dr. ROTCSHNEK EMIL gyógyszerárában. DEBRECZEN.

Egészen ingyen

zománczozott edényt nem kapnak sehol, de 6 főzölabost és 6 főzöfazekot különféle nagyságban 12 darabot 1 fnt. 75 kr.-ért én szállíthatok. Ingyen esomagosolás utánvétel mellett.

A többi tárgyak feltűnő olcsó árban.

— Árjegyzéket ingyen küldök. —

Kohn, gyáriraktáros, Budapest. VI. ker., Csengeri-utca 51.

Hirdetések jutányos árban felvételnek e lap kiadóhivatalában.

ANGSTER JÓZSEF és FIA

pécsi, kalocsai, győri és kassai székesegyházak orgona-építője. **Orgona és harmonium-gyár**

PÉCSETT.

Alapítottattott 1867.

Két arany, egy ezüst és egy nagy milleniumi eremmel kitüntetve.

Ajánljuk kitűnő hangú és erős szerkezetű **crescendo orgonáinkat.** — Különösen a legújabb **légnymatu** (pneumatical) rendszer szerint épült orgonáinkat, melyek a rendkívül könnyű játékmód és regisztrálás mellett még azon nagy előnnyel is bírnak, hogy a **templom nedvessége** nines befolyással reájuk.

Legjobban bizonyítja műveink jóságát, hogy üzletünkben 450-nél több **új orgona mű** került ki.

Raktáron kitűnő hangú **harmoniumok minden nagyságban** (155 koronától 1000 kor.-ig).

Mindenemű **javitásokat, hangolásokat** és **átépítéseket** olcsón elvállalunk.

Árjegyzéket kívánatra ingyen küldünk.

Európa szálloda Gyulafehérvárt.

Teljesen átalakítva és renoválva.

Elsőrangú szálloda minden kényelemmel berendezett 30 szobával.

Mérsékelt árak. ☉ Villamos világítás. ☉ Fürdő.

Telefon. ☉ Társas kocsik. ☉ Kitűnő konyha. ☉ Valódi borok.

Kőbányai sör. ☉ Előzékeny és figyelmes kiszolgálás.

Haas Vilmos, szállodás.